

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อน

การจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570)

นางสาวสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว ผู้อำนวยการกลุ่มงานพื้นที่เฉพาะและพื้นที่พัฒนาพิเศษ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวกัญติยา สดใส นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวนฤมล สว่างฉวีเจริญ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

พื้นที่สีเขียวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองและมีความสำคัญอย่างยิ่งกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่สีเขียวในเมืองที่ทำให้ระบบนิเวศเมืองมีความสมดุลและสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

ส่งผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพอากาศ อุณหภูมิ น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์และสุขภาพของคนในเมือง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของพื้นที่สีเขียวที่มีต่อเมืองและประชาชนในหลากหลายมิติ และได้จัดทำแนวทางปฏิบัติ

งานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม การบูรณาการแนวคิดและการดำเนินงานจากหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบการจัดตั้งงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน รวมทั้งขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ต่อไป

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการปฏิบัติงานด้านพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน รวมทั้งให้สามารถตอบเป้าหมายการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวระดับประเทศและระดับพื้นที่ ผ่านตัวชี้วัดหลักทั้ง 5 ได้แก่

โดยแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้กำหนดนิยามและประเภทพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นหลักอ้างอิงและใช้ดำเนินการร่วมกัน พร้อมทั้งกำหนดกรอบการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและรองรับการดำเนินงานในอนาคต โดยแบ่งเป็น 5 แนวทางหลัก 15 แนวทางปฏิบัติงาน และ 31 มาตรการ

ทำความเข้าใจ “พื้นที่สีเขียว” และ “พื้นที่สีเขียวยั่งยืน”

“พื้นที่สีเขียว” หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติ และพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือกำหนดขึ้นในเมืองและชุมชน ปกคลุมด้วยพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก มีประโยชน์เพื่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ การดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตของประชาชน และ “พื้นที่สีเขียวยั่งยืน” หมายถึง พื้นที่สีเขียวที่มีพืชพรรณที่มีความหลากหลายทั้งชนิดและปริมาณ โดยมีไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ เป็นองค์ประกอบหลักและได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสมดุลทางระบบนิเวศ เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มเย็น น่าอยู่ และเพิ่มองค์ประกอบของการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ในเมืองและชุมชน ผู้มาเยือน ตลอดจนเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน

ไม้ยืนต้น

หมายถึง ต้นไม้ที่มีอายุยืนหลายปี ซึ่งเมื่อโตเต็มที่จะมีทรงพุ่มไม้ไม่น้อยกว่า 5 ตารางเมตร มีความสูงไม่น้อยกว่า 5 เมตร และมีเส้นรอบวงโคนต้นไม้ไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร

(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐:
แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน)

พื้นที่สีเขียวมีกี่ประเภท?

พื้นที่สีเขียว แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ตามคุณลักษณะและการใช้ประโยชน์ ได้แก่

1

พื้นที่สีเขียว
สาธารณะ อาทิ
สวนสาธารณะ
สวนหย่อม
สวนสุขภาพ

2

พื้นที่สีเขียว
อรรถประโยชน์
ประกอบด้วย

- พื้นที่สีเขียวส่วนบุคคล เช่น สวนในบ้าน สวนในโรงงาน เป็นต้น
- พื้นที่สีเขียวในสถาบัน อาทิ โรงเรียน หน่วยราชการ
- พื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณูปการ เช่น พื้นที่ฝังกลบขยะ พื้นที่รอบบ่อบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

3

พื้นที่สีเขียวที่เป็น
ริ้วทางตามแนว
สาธารณูปการ
อาทิ พื้นที่ริมถนน
เกาะกลางถนน
พื้นที่ริมน้ำ

4

พื้นที่สีเขียวเพื่อ
เศรษฐกิจของชุมชน
เช่น ป่าเศรษฐกิจ
สวนผลไม้ เป็นต้น

5

พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ
เช่น ป่า พืช
แหล่งน้ำ พื้นที่
ชุ่มน้ำ เป็นต้น

6

พื้นที่สีเขียวที่ยัง
ไม่มีการใช้
ประโยชน์ หรือรอ
การพัฒนา อาทิ
พื้นที่สีเขียว
ที่ปล่อยรกร้าง

**15 แนวทางปฏิบัติงาน
ภายใต้ 4 แนวทางหลัก**

แนวทางที่ 1

สำหรับแนวทางการดำเนินงาน แนวทางที่ 1 ได้ให้ความสำคัญกับคนและทุกภาคส่วนในการสร้างจิตสำนึกที่ดีและร่วมกันจัดการพื้นที่สีเขียว โดยมี 4 แนวทางปฏิบัติงาน ได้แก่

☑️ แนวทางปฏิบัติงานที่ 1 การสร้างความตระหนักรู้ตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

เน้นการเผยแพร่ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียวในมิติต่าง ๆ กับสาธารณะ เพื่อสร้างแรงจูงใจและผลักดันให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง ดูแล รักษาพื้นที่สีเขียวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีมาตรการการดำเนินงาน อาทิ การเผยแพร่ สื่อสาร องค์ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียวในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย การเพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวในที่อยู่อาศัย และการปรับปรุง พัฒนา ดูแล และบำรุงรักษาพื้นที่สีเขียวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม

☑️ ในขณะที่แนวทางปฏิบัติงานที่ 2 การพัฒนาพื้นที่สีเขียวต้นแบบ

เป็นการส่งเสริมการจัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบ ในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทและระบบนิเวศของเมือง โดยมีมาตรการการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ และถอดบทเรียนให้ภาคส่วนต่าง ๆ ใช้เป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน และดูแลรักษา

☑️ แนวทางปฏิบัติงานที่ 3 การส่งเสริมและดำเนินการด้านพื้นที่สีเขียว เพื่อลดผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรม

และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากพื้นที่สีเขียวมีคุณสมบัติในการลดและกรองมลพิษ ฝุ่นละออง และอุณหภูมิ โดยต้องออกแบบและคัดเลือกชนิดพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและบริบทของพื้นที่ โดยมีมาตรการการดำเนินงาน อาทิ การออกแบบแนวกันชนพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมและพื้นที่พัฒนาโครงการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการใช้ไม้พื้นถิ่นและไม่ยืนต้นที่มีประสิทธิภาพในการดูดซับมลพิษ การจัดทำและดูแลรักษาแนวกันชนพื้นที่สีเขียว และการศึกษา วิจัย เผยแพร่ชนิดพรรณไม้เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก บรรเทาและลดมลพิษ อุณหภูมิ

☑️ สำหรับแนวทางปฏิบัติงานที่ 4 การเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อสนับสนุนและเพิ่มพูนองค์ความรู้ สร้างทักษะให้กับบุคลากรในการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การจัดประชุม/อบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวและดูแลรักษาต้นไม้ โดยมีมาตรการ อาทิ การจัดทำหรือบรรจุข้อมูล แผน และผังการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งว่างของเมืองและชุมชนในแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำข้อมูลพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของเมืองและชุมชน และการเสริมสร้างความรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว อาทิ การอบรมรณรงค์ การอบรมระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ซึ่ง สผ. ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลดังกล่าวให้เทศบาลใช้เป็นเครื่องมือ และหากมีโอกาส จะมาเล่าให้ฟังถึงประโยชน์และวิธีการของ TGU ในวารสารฉบับถัดไป

แนวทางที่ 2

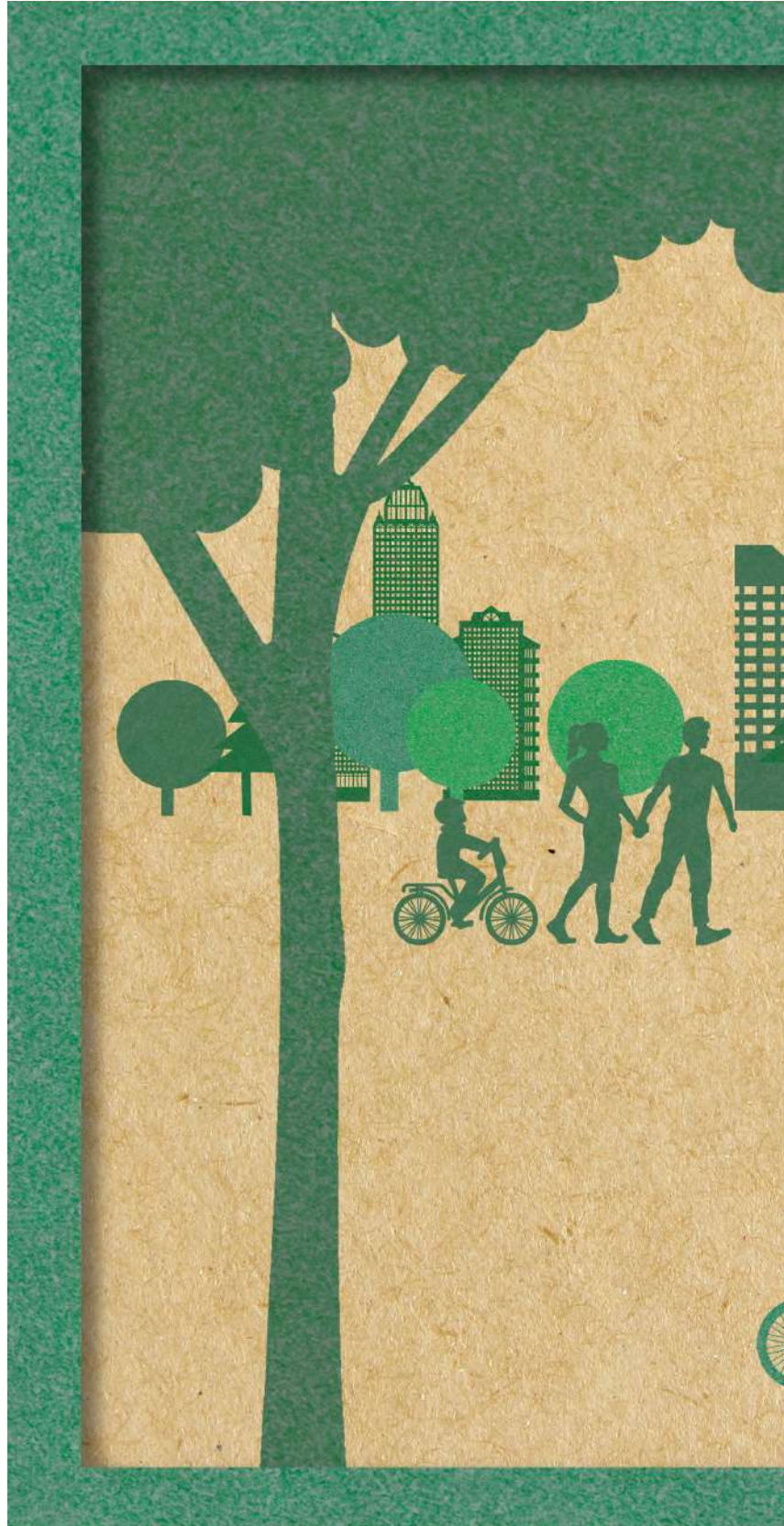
จากแนวทางแรกที่ได้ให้ความสำคัญกับคนและภาคส่วนต่าง ๆ แล้ว แนวทางที่ 2 จึงให้ความสำคัญกับเมือง (พื้นที่) เพื่อให้เมืองมีความมั่นคงทางอาหาร สามารถเป็นแหล่งรองรับภัยพิบัติ และให้ประชาชนใช้เป็นฐานทรัพยากรในการดำรงชีวิต โดยมีแนวทางปฏิบัติงาน 4 แนวทาง

☑ เริ่มจากแนวทางปฏิบัติงานที่ 1

การบริหารจัดการพืชอาหารเพื่อความมั่นคงทางอาหาร เพื่อส่งเสริมการทำพื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งอาหารทั้งในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคล สำหรับเป็นฐานการผลิตด้านพืชอาหารอย่างยั่งยืนที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านสุขภาพทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและพฤติกรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวที่หลากหลายขึ้น อาทิ พื้นที่สีเขียวกินได้ สวนผักครัวกลาง เกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์ โดยมีมาตรการการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน การสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ เพื่อบรรเทาผลกระทบจากโควิด-19 และการมีพื้นที่สีเขียวธรรมชาติเป็นแหล่งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

☑ แนวทางปฏิบัติงานที่ 2

การจัดทำพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับภัยพิบัติ โดยส่งเสริมให้มีการออกแบบและปรับปรุงพื้นที่สีเขียวให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายมิติ เพื่อเพิ่มศักยภาพและประโยชน์พื้นที่สีเขียวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ รวมทั้งสามารถรองรับหรือบรรเทาสถานการณ์หรือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายหรือลดความเสียหายให้น้อยลง อาทิ มาตรการการจัดทำพื้นที่แก้มลิงเพื่อสำรองน้ำ และเป็นพื้นที่รองรับภัยพิบัติ ชะลอการไหลบ่าของน้ำ รวมทั้งการนำพื้นที่ที่รอการพัฒนาหรือพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาจัดทำพื้นที่สีเขียว

☑ สำหรับแนวทางปฏิบัติงานที่ 3

การส่งเสริมพื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เป็นการยกระดับและสนับสนุนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวในมิติที่หลากหลายและกว้างขวางขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบัน ผ่านการท่องเที่ยว แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งเรียนรู้ อาทิ ร้านคาเฟ่หรือร้านอาหารที่เน้นบรรยากาศธรรมชาติ สำหรับใช้บริการและถ่ายรูปเช็คอิน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้านพื้นที่สีเขียว เช่น บางกะเจ้า สวนป่าในกรุง สวนนกนุช ห่วงโพรงทอง ทางเดินชมธรรมชาติ เขื่อนสิรินธร เป็นต้น โดยมีมาตรการที่สำคัญ อาทิ การสนับสนุน ส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการสาธารณะ ลดความหนาแน่นการใช้พื้นที่ภายในชุมชน เพื่อนันทนาการ และสุขภาพอนามัย

☑ แนวทางปฏิบัติงานที่ 4

การพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อเอื้อต่อระบบนิเวศบริการ เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่สีเขียว เพื่อประโยชน์ต่อระบบนิเวศบริการ ลดมลพิษทางอากาศ กักเก็บก๊าซเรือนกระจก เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการดำเนินงาน เช่น การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นโครงข่ายสีเขียว (Green Infrastructure) และเชื่อมเส้นทางคมนาคม การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกและรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ไม้พื้นถิ่น ไม้ยืนต้น และไม้ใหญ่ทรงคุณค่าของเมืองและชุมชน และฟื้นฟูระบบนิเวศบริการ เป็นต้น

แนวทางที่ 3

การขับเคลื่อนการดำเนินงานจะสำเร็จไปไม่ได้ หากไม่มีแนวทางที่ 3 เครื่องมือ กลไก เพื่อเอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว และแนวทางที่ 4 ตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างพลังทางสังคม โดยแนวทางที่ 3 เน้นการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือ กลไก และกฎระเบียบ มี 3 แนวทางปฏิบัติงานที่จะช่วยให้สัมฤทธิ์ผล

แนวทางปฏิบัติงานที่ 1 การพัฒนา เผยแพร่ และบังคับใช้ กฎ ระเบียบ กฎหมายให้เอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ พัฒนา ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกฎหมาย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถสร้างและดูแลรักษาต้นไม้และพื้นที่สีเขียวได้อย่างยั่งยืน อาทิ การพัฒนาและเผยแพร่กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการลดหย่อนภาษีเงินได้ หรือการกำหนดเกณฑ์พื้นที่สีเขียว การจัดทำผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ ซึ่งต้องกำหนดให้มีการจัดทำพื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่างของเมือง เพื่อส่งเสริมให้มีพื้นที่สีเขียวต่อเนื่องเป็นผืนขนาดใหญ่ สำหรับดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่สมบูรณ์

แนวทางปฏิบัติงานที่ 2 การพัฒนามาตรการทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการจูงใจ เพื่อเอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว อาทิ การส่งเสริมการอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่สีเขียวตามแนวทางธนาคารต้นไม้ การพัฒนามาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์จากการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและขยายผลผังชุมชนเพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่าง

แนวทางปฏิบัติงานที่ 3 การจัดทำฐานข้อมูลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว อาทิ ระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ของ สผ. เพื่อเป็นเครื่องมือให้เทศบาลจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สีเขียว ฐานข้อมูลและระบบติดตามผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร สำหรับเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครโดยต้องมีการนำเข้าข้อมูลพื้นที่สีเขียว รวมทั้งบูรณาการและเชื่อมต่อข้อมูลในระบบฐานข้อมูล เพื่อให้การจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลพื้นที่สีเขียวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดภาระงบประมาณของประเทศ และภาระงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่ 4

สำหรับแนวทางที่ 4 เป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับเครือข่าย องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางปฏิบัติงาน 3 แนวทางฯ ได้แก่

แนวทางปฏิบัติงานที่ 1 การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการนำความรู้ทางวิชาการจากภาคการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้และสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว การรักษานิเวศพรรณพืชและสัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการถอดบทเรียนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สาธารณะ ซึ่งมาตรการที่สำคัญ คือ การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) การส่งเสริมและสนับสนุนทางเทคนิควิชาการเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าพื้นที่สีเขียว และการจัดทำและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียว

สำหรับแนวทางปฏิบัติงานที่ 2 การเสริมสร้างพลังทางสังคม เน้นความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคประชาสังคมและกลุ่มทางสังคม รวมทั้งการขยายผลต่อยอดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีมาตรการหลัก ได้แก่ การเชื่อมโยงเครือข่ายหรือกลุ่มทางสังคม เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว และการสร้างความตระหนักรู้และความเข้มแข็งทางสังคมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และเครือข่ายการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก ได้แก่ คน เมือง เครื่องมือ และภูมิปัญญาท้องถิ่น พลังสังคม พร้อมทั้ง 15 แนวทางปฏิบัติงาน และ 31 มาตรการที่สะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันและรองรับการดำเนินงานในอนาคต เป็นเพียงกรอบการดำเนินงานสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเข็มทิศในการขับเคลื่อนพื้นที่สีเขียวเมืองร่วมกัน เพื่อสนับสนุนให้คนในเมืองมีสุขภาพกายและใจที่ดี เมืองมีสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รวมทั้งใช้เป็นเป้าหมายผลักดันการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวให้บรรลุผลสำเร็จทั้งระดับพื้นที่และระดับประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนให้พื้นที่สีเขียวในเมืองของประเทศไทยมีปริมาณที่เพียงพอและมีคุณภาพอย่างยั่งยืนสามารถเกิดขึ้นได้ ด้วยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจจากทุกคนและทุกภาคส่วนเป็นประจำ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

Procedures to drive

sustainable green space management : Phase 2 (2023 - 2027)

Ms. SUREEPORN KERDKANKAEW Director of Special Area and Special Development Area Planning

Section Environmentalist, Senior Professional Level

Ms. KANTIYA SODSAI Environmentalist, Professional Level

Ms. NURUMON SAWANGMANEECHAROEN Policy and Planning Analyst

Green space is a crucial part of a city and it is significantly important to ecological system and the environment, particularly urban green spaces that will bring the balance and more exuberant to urban ecological system.

This will create positive results to air quality, temperature, water and biodiversity as well as the economic, social, relationship and health of urban citizens. Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP) realized benefits and the significance of green spaces to the city and general public in various aspects. The office issued the Procedures to Drive Sustainable Green Space Management : Phase 2 (2023-2027) by emphasizing participation process, integration of ideas and operations from related government agencies and stakeholders. The Cabinet acknowledged and approved the Procedures to Drive Sustainable Green Space Management : Phase 2 (2023-2027) as proposed by Ministry of Natural Resources and Environment. The Cabinet assigned related government agencies to apply the procedures as the framework for budget allocation to drive the operations as well as the monitoring of such operations under the Procedures : Phase 2 (2023-2027).

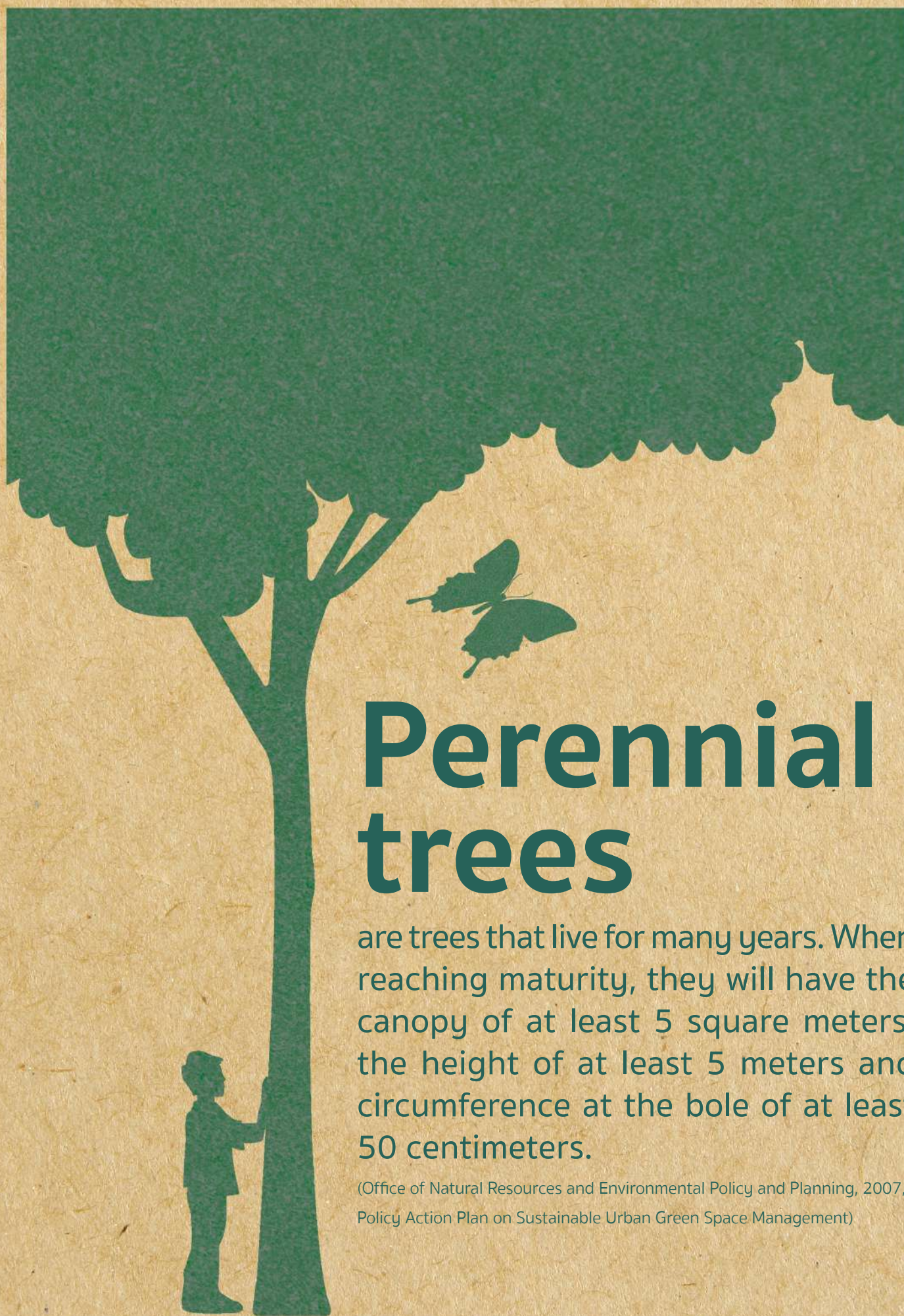
The Procedures to Drive Sustainable Green Space Management : Phase 2 (2023-2027) is created for related government agencies and stakeholders nationwide to apply as the framework to set directions and guidelines on sustainable green space management. It should meet targets of national and local green space operations by assessment through 5 success indicators.

The Procedures : Phase 2 (2023-2037) sets definition and types of green spaces to be the references for joint operations. It also sets a framework to drive operations that consistent with current situations and support future operations. It sets 5 guidelines, 15 procedures and 31 measures.

Knowing “green spaces” and “sustainable green spaces”

“Green spaces” mean natural spaces and man-made spaces or designated spaces in cities and communities and mainly covered with greenery. Green spaces are beneficial to the environment, ecological system, people’s livelihood and quality of life. “Sustainable green spaces” refer to green spaces covered with plant species that diverse in types and quantities but having large perennial trees* as the main component and have been maintained for sustainability. The objective is to achieve ecological balance, create good, beautiful, cool and livable environment and add the component of direct and indirect land utilization for uplifting quality of life of population in cities and communities as well as visitors and promoting the economy of local communities.

Perennial trees

are trees that live for many years. When reaching maturity, they will have the canopy of at least 5 square meters, the height of at least 5 meters and circumference at the bole of at least 50 centimeters.

(Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, 2007, Policy Action Plan on Sustainable Urban Green Space Management)

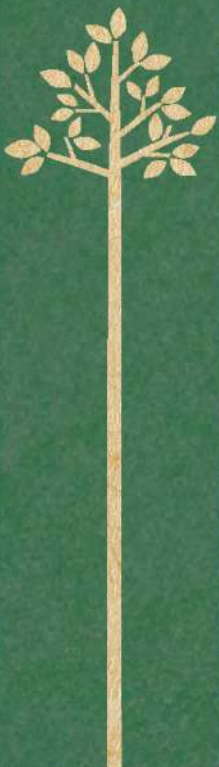

How many types of green spaces are there?

Green spaces can be classified into 6 types based on characteristics and utilization. They are:

1

Public green spaces such as public parks, gardens and health gardens

2

Utility green spaces include

- Private green spaces such as indoor gardens, gardens in factories and etc.
- Green spaces in institutions such as schools and government agencies.
- Green spaces in public utility areas such as landfills, spaces around water treatment ponds.

3

Long stripe green spaces along public facilities such as roadside areas, road islands, river banks.

4

Green spaces for the economy of local communities such as economic forests and fruit orchards.

5

Natural green spaces such as forests, peatlands, water sources, wetlands and etc.

6

Unutilized green spaces waiting for development such as abandoned green spaces.

**15 procedures
under 4 guidelines**

Guideline 1

For operating guidelines, the first guideline emphasizes the importance of people and stakeholders to create awareness and jointly manage green spaces under 4 procedures.

✓ **Procedure 1: Establish awareness under the direction to drive sustainable green space management.**

This procedure focuses on information dissemination, communication and public relations to the general public about green space knowledge in different dimensions, in order to create incentives and encourage all stakeholders to participate in creating, maintaining and ensuring that green spaces will exist in a sustainable manner. Operating measures include dissemination and communication about green space knowledge in various formats and channels, increasing and maintaining green spaces in households, improving, developing, caring and maintaining green spaces by focusing on participation process.

✓ **Procedure 2: Development of green space models.** It aims to promote the creation of green space models in different patterns suitable to the context of urban ecological system. Essential operational measures are designing and creating sustainable green spaces to be models and learning sources that provide lessons to other agencies to take up as examples for operation and maintenance.

✓ **Procedure 3: Promotion and operation of green spaces to mitigate the impact from industrial activities and the development of special economic zones.** The green spaces have properties in reducing and filtering pollution, particulate matters and temperature but the design and selection of plant varieties should be suitable to ecological system and the area context. Operational measures are designing of green space buffer zones in industrial estates or industrial operational zones and industrial project development areas by focusing on growing local plants and perennial trees with high efficiency in absorbing pollution; creating and maintaining green space buffer zones; and researching and development and dissemination of information about plant species that help reduce greenhouse gases, alleviating and reducing pollution and temperature.

✓ **Procedure 4: Strengthening potential on green space management of local administration organizations.** This is to support and strengthen knowledge as well as building skills of personnel working on green spaces continuously and sustainably; organize meeting/ training to enhance potential in surveying and storing information related to green space management and plant varieties maintenance. Measures are preparing or including information, plans and charts for development and management of urban and community green spaces as well as empty areas in local development plans; preparing green space database as a tool for planning and management of urban and community green spaces to increase the efficiency in green space management; organize arboretum training and Thai Green Urban (TGU) database training. ONEP has created the database system for municipals to apply as a tool. The magazine will present an article about benefits of TGU system in the future.

Guideline 2

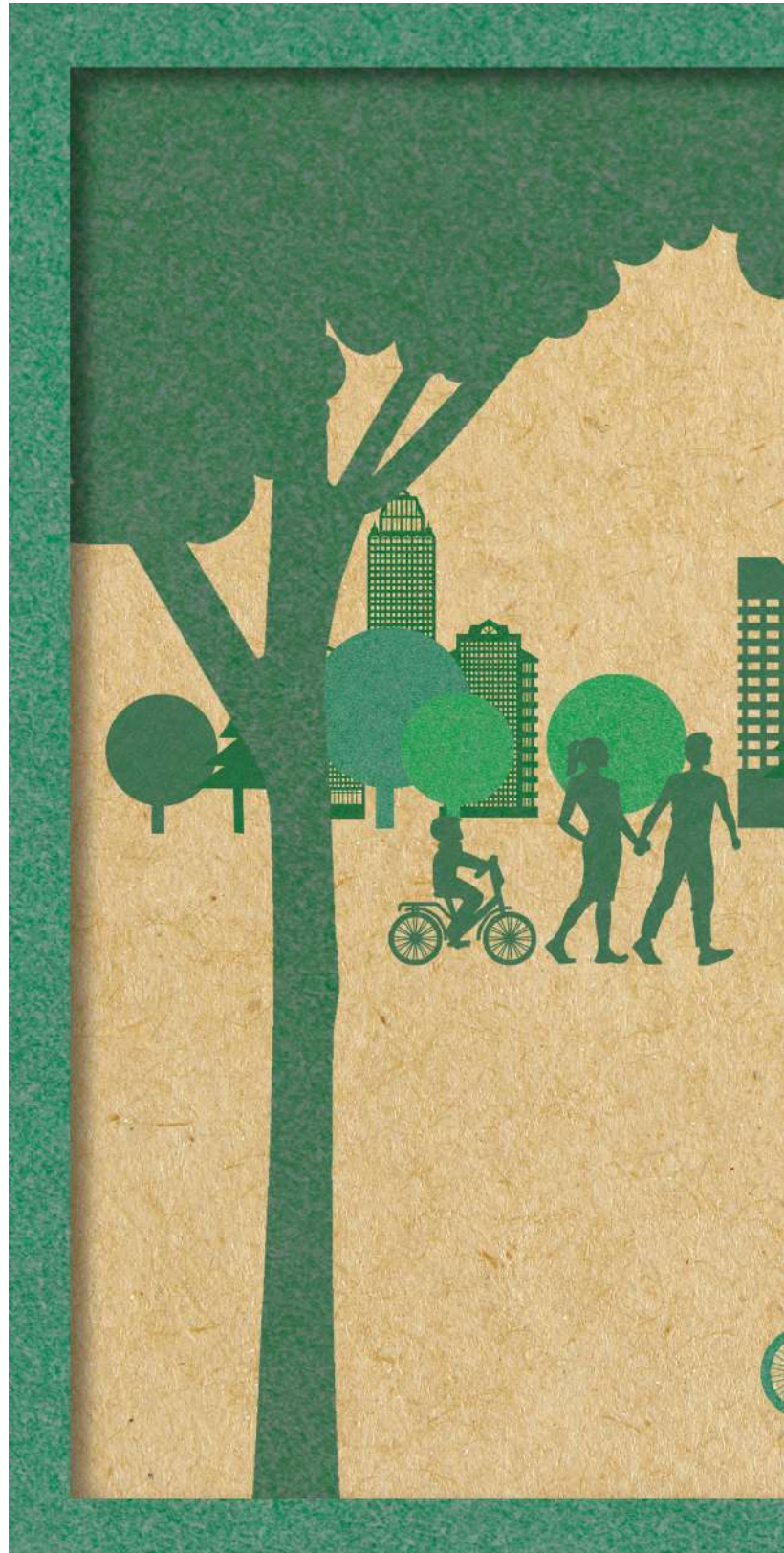
The first guideline emphasizes the significance of people and stakeholders. This second guideline pays attention to the city (space) to ensure that the city will have food security; be able to support disaster relief actions; and provide information for the public to apply as resource database for daily life. There are 4 procedures.

☑ **Procedure 1: Management of food crops**

for food security. This aims to promote the creation of green spaces, that can become food sources, both in public and private spaces. It will become the sustainable production bases of food crops that emphasize the safety of both producers and consumers. It can also help alleviate suffering from the outbreak of Corona virus 2019 (Covid-19) that affected the economy and behavior of producers and consumers. Under this procedure, the utilization of green spaces can be carried out in various ways such as edible green spaces, central vegetable gardens, intensive farming and organic farming. Essential operational measures are promoting green spaces as food sources for communities; supporting organic farming to serve aging society and the society after the Covid-19 outbreak; and supporting natural green spaces as sources of food security.

☑ **Procedure 2: Creating green spaces in**

preparation for disasters. This aims to promote designing and improving green spaces for utilization in various aspects in order to effectively increase potential benefits of green spaces that would be suitable for surrounding environment; be able to absorb or alleviate possible impact or disasters by preventing the damage or reducing the degree of damage. Measures are creating monkey cheek water reservoirs and areas to cushion disasters; slowdown water runoffs; turning land waiting for development or unutilized land into green spaces.

✓ **Procedure 3: Promote green spaces for local economy.** This is to uplift and support operations related to green spaces in various and wider dimensions and respond to current consumer behavior through tourism activities, recreation areas and learning sources such as cafes or restaurants that focus on providing natural atmosphere for the general public to have photo check-in; natural green spaces for tourism such as Bang Krachao, urban forests, Nong Nooch Botanical Garden, Thung Prong Thong (Golden Meadow); natural walkways; and Sirindhorn Dam. Essential measures are supporting, promoting and disseminating information about development of green spaces to ensure prosperous local communities; promoting tourism; increasing and maintaining green spaces for public services; reducing density of space usage in communities for recreation and health purposes.

✓ **Procedure 4: Promote development of green spaces to facilitate ecosystem services.** This is to support and promote management of green spaces for conservation and restoration of green spaces for benefits of ecosystem services; reduce air pollution; store greenhouse gases; increase biological diversity and improve quality of natural resources and environment. Operation measures are development of Green Infrastructure and connection of transportation routes; development of green spaces for storing of greenhouse gases and cushion the impact of climate change; increasing biological diversity; conserving indigenous trees, perennial trees and valuable large trees of the city and communities; and restoring of ecosystem services.

Guideline 3

The operation will not be successful without the third guideline that are tools and mechanism to support an increase and management of green spaces and the fourth guideline that realizes about the existence of local wisdom and promotion of innovation to create social power. The third guideline focuses on development and improvement of tools, mechanism and regulations through 3 procedures that will help achieve results.

✓ Procedure 1: Development, dissemination and enforcement of rules, regulations and laws to support an increase and management of green spaces. It emphasizes the dissemination, development and improvement of rules, regulations and laws to conform with current situations so all stakeholders can create and maintain trees and green spaces in a sustainable way. These include development and dissemination of rules and regulations related to income tax deduction, criteria regarding green spaces, overall town plannings and specific town plannings that require the creation of green spaces and open spaces in order to promote the building up of large piece of connected green spaces while maintaining biological diversity and perfect ecological system.

✓ Procedure 2: Development of economic measures, incentives to support an increase and management of green spaces. These are promotion to conserve and increase green spaces under direction outlined by tree banks; development of incentives and benefits from green space operation; and promoting and supporting the creation and expansion of town planning for the development of green spaces and open spaces.

✓ Procedure 3: Creation of database and application of data storage technology. This will be used as the database on green space management such as ONEP's Thai Green Urban (TGU) database that can be applied as a tool for municipals to collect green space information; database and monitoring system for expansion of green spaces of Bangkok Metropolitan Administration (BMA) which is a tool for the BMA to key in green space information, integrate and linking data in the system. These tools will provide efficiency storage and utilization of green spaces and reduce the country's fiscal burden and workload of related government officials.

Guideline 4

This fourth guideline focuses on the network, knowledge and local wisdom through 2 procedures.

✓ **Procedure 1: The collection and creation of knowledge and local wisdom related to green space management and the utilization of knowledge and local wisdom.** This is related to application of academic knowledge from educational institutes and local wisdom in supporting green space management; conservation of plant varieties, animals and biological diversities; and presenting lessons learned from green space operation and transfer of knowledge to the public. Essential measures are the operation under Plant Genetic Conservation Project under the Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn; application of local wisdom and innovation to increase value of green spaces; and preparation and dissemination of green space knowledge.

✓ **Procedure 2: Creation of social power.** This emphasizes the strength of civil society networks and social groups and the ability to continuously and sustainably expand the operation. Main measures are networking and connection of social groups to drive green space management and establish awareness and social strength via social media and green space operational networks.

Procedures to drive sustainable green space management : Phase 2 (2023-2027) comprises 4 guidelines including people, city, tool and local wisdom and social groups through 15 procedures and 31 measures that reflect current situations and support operation in the future. It is the operational framework for related parties to apply as a compass to jointly drive urban green spaces together; to support urban citizens to have physical and mental wellness; to support the city to have sustainable urban environment; and to apply as a target to drive operations for achievement at local and national levels. Driving for the creation of sufficient green spaces with sustainable characteristics will be successful through regular and continuous contribution from all people and stakeholders.